

آشنایی با جایگاه و صلاحیت‌های

شورای نگهبان

www.ketab.ir

دکتر علی فتاحی زفرقندی

سید مهدی جوادی

مرشده	قلمی زفرقندی، علی، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	آشنایی با جایگاه و صلاحیت‌های شورای نگهبان/علی قلمی زفرقندی، سینمهدی جوادی
مشخصات نشر	تهران: شورای نگهبان، پژوهشگاه شورای نگهبان، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	۳۰ ص
شابک	978-600-8378-63-1
وضعیت فهرست نویسی	فیا
پانداخت	کتابنامه: ص ۲۹-۳۰
موضوع	شورای نگهبان- قوانین و رویه‌ها
موضوع	Shoraye negahban- Rules and practice
موضوع	شورای نگهبان- مصوبت
موضوع	Shoraye negahban- Resolution
شناسه افزوده	جوادی، سینمهدی، ۱۳۴۵-
شناسه افزوده	شورای نگهبان. پژوهشگاه شورای نگهبان
رده بندی کنگره	KMH۲۵۱۲
رده بندی دیویی	۳۴۲/۵۵۰۵
شماره کتابشناسی ملی	۸۴۹۲۰۴۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیا

آشنایی با جایگاه و صلاحیت‌های

شورای نگهبان

نویسندگان:

دکتر علی فتاحی زفرقندی و سید مهدی جوادی

ناشر: پژوهشگاه شورای نگهبان

نوبت چاپ: اول-۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۷۸-۶۳-۱

قیمت: ۱۵۰,۰۰۰ ریال

تهران: خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه شهید دهقانی نیا، پلاک ۱۲

تلفکس: ۸۸۳۲۵۰۴۵

www.shora-rc.ir

nashr@shora-rc.ir

فهرست اجمالی

۹.....	مقدمه
۱۰.....	۱. ساختار و تشکیلات شورای نگهبان
۱۰.....	۱-۱. اعضای شورای نگهبان
۱۲.....	۲-۱. ساختار شورای نگهبان
۱۳.....	۳-۱. جلسات شورای نگهبان
۱۴.....	۴-۱. ارتباط شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی
۱۵.....	۵-۱. نهادهای مشورتی شورای نگهبان
۱۶.....	۲. وظایف و اختیارات شورای نگهبان
۱۶.....	۱-۲. وظایف اصلی
۲۶.....	۲-۲. صلاحیت‌های فرعی
۲۹.....	منابع و مآخذ

مقدمه

شورای نگهبان یکی از نهادهای مهم در نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران است. فلسفه اصلی پیش‌بینی این شورا، جلوگیری از تصویب قوانین مغایر با «موازین اسلام» و «قانون اساسی» بوده است.^۱ مطابق اصل ۹۱ قانون اساسی «پاسداری از احکام اسلام و قانون اساسی از نظر عدم مغایرت مصوبات مجلس شورای اسلامی با آنها» وظیفه شورای نگهبان دانسته شده است و اساساً به دلیل همین نقش صیانت و پاسداری است که این نهاد «شورای نگهبان» نام گرفته است. اهمیت شورای نگهبان تا آنجاست که مطابق اصل ۹۳ قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی به عنوان رکن اصلی قانون‌گذاری در ایران بدون وجود شورای نگهبان رسمیت و اعتبار قانونی ندارد.

شورای نگهبان علاوه بر وظیفه نظارت بر قوانین، نظارت بر انتخابات و صلاحیت تفسیر قانون اساسی را نیز بر عهده دارد. البته قانون اساسی برخی وظایف فرعی دیگری را نیز مانند عضویت اعضای شورای نگهبان در شورای بازنگری قانون اساسی و عضویت یکی از فقهای شورای نگهبان در شورای موقت رهبری در نظر گرفته است. در این مجموعه تلاش خواهیم کرد تا با ادبیاتی ساده ساختار، وظایف و صلاحیت‌های شورای نگهبان را مورد بررسی قرار دهیم.

۱. قوانین اساسی کشورها برای جلوگیری از وضع قوانین مغایر با قانون اساسی و یا ابطال آنها، تمهیداتی را در نظر گرفته‌اند که عمدتاً به صورت‌های زیر است:

(۱) تشکیل دادگاه خاصی به نام «دادگاه قانون اساسی» که ماهیت قضائی دارد؛ مانند جمهوری فدرال آلمان.

(۲) واگذاری صلاحیت و اختیار رسیدگی و تشخیص عدم انطباق قانون عادی با قانون اساسی به دادگاه‌های دادگستری مانند ایالات متحده آمریکا.

(۳) تأسیس نهادی خاص مانند شورای قانون اساسی فرانسه مرکب از منتخبین قوا (سه نفر به انتخاب رئیس‌جمهور، سه نفر به انتخاب مجلس ملی و سه نفر به انتخاب مجلس سنا).